

Національна академія аграрних наук України
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
Інститут обліку і фінансів НААН
Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України
Журнал «Облік і фінанси»
Варшавський університет природничих наук – SGGW (Польща)
Лейбніцький інститут розвитку сільського господарства
в країнах з перехідною економікою (Німеччина)

Матеріали
XIII Міжнародної науково-практичної конференції
(16 листопада 2022 р., м. Київ)

Київ
Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки»
2022

УДК [657+336]:342.78(477)
О 16

Редакційна колегія

Жук В. М., д.е.н., професор, академік НААН,
Лупенко Ю. О., д.е.н., професор, академік НААН,
Васілевські М., д.е.н., професор, *Попко Є. Ю.*, к.е.н.,
Остапчук С. М., к.е.н.

Адреса редакційної колегії:

03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10
Тел./факс +38 044 259-01-25
e-mail: conf@faaf.org.ua

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту обліку і фінансів (*протокол № 9 від 17.11.2022 р.*)

Електронна pdf-версія збірника доступна на сайті «Облік і фінанси АПК»
<http://magazine.faaf.org.ua>

О 16 **Обліково-фінансова наука і практика: пріоритети розвитку та місія у воєнний час:** матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (16 листопада 2022 р., м. Київ) / Відпов. за вип. Ю.С. Бездушна. К.: ННЦ «ІАЕ», 2022. 243 с.

Вміщені у збірнику тези присвячені різноманітним аспектам розвитку та місії бухгалтерського обліку, аудиту, фінансів та оподаткування у воєнний час. Значну увагу приділено дослідженню питань трансформації систем управління та діджиталізації, удосконалення звітності, розвитку інституту аудиту. Розкрито необхідність поглиблення наукового забезпечення оцінки майнової шкоди та інших збитків суб'єктів господарювання завданих війною.

Збірник розраховано для використання в науково-практичній діяльності спеціалістів з бухгалтерського обліку та фінансів, молодих науковців, викладачів вузів, наукових співробітників.

УДК [657+336]:342.78(477)

© Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки», 2022

Пасько О. В. Від директиви з нефінансової звітності до директиви про корпоративну звітність зі сталого розвитку: орієнтири ЄС у сфері корпоративної підзвітності зі сталого розвитку для України	213
Саблук П. Т. Облікова наука готова до викликів війни	217
Тлущкевич Н. В. Облікове забезпечення формування статистичної звітності в сільському господарстві	219

8. РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ: ДОВОЄННИЙ ЗРІЗ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Бунда Н. В. Економічний ефект від впровадження CRM-систем у діяльність підприємства	222
Головацька С. І. Інструментарій контрольного забезпечення корпоративних розрахунків	225
Грищенко О. В. Предмети прокату як обліковий об'єкт та «інструмент» надання послуг	229
Здирко Н. Г. Особливості проведення енергетичного аудиту суб'єктів господарювання	231
Роганова Г. О. Огляд методів аналізу грошових потоків підприємств у наукових дослідженнях сьогодення	234
Фещин М. М. Перспективи впровадження міжнародних принципів та стандартів обліку в Україні	237
Сокіл О. Г. Аналітичне забезпечення сталого розвитку стартапів в Україні воєнного та повоєнного часу	239

2. Малахова А. В. Вплив особливостей галузі сільського господарства на формування інформації в обліку та звітності для прийняття управлінських рішень. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 1, Т. 1. С. 91-94.
3. Павлова Г. Є., Приходько І. П., Волчанська Л. В. Місце, роль та облікове забезпечення статистичної звітності сільськогосподарського підприємства. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2018. Вип. 3-2 (46). С. 142-145.
4. Лавріненко Л. І., Хомин П. Я. Звітність сільськогосподарських підприємств треба удосконалити. *Облік і фінанси АПК*. 2006. № 4. С. 108-111.

УДК 657.1

О. В. Пасько, к.е.н.,
доцент кафедри обліку та оподаткування,
Сумський національний аграрний університет

ВІД ДИРЕКТИВИ З НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ДО ДИРЕКТИВИ ПРО КОРПОРАТИВНУ ЗВІТНІСТЬ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ОРІЄНТИРИ ЄС У СФЕРІ КОРПОРАТИВНОЇ ПІДЗВІТНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЛЯ УКРАЇНИ

Кілька декад тому додатково до знайомої усім фінансової звітності стала розвиватися нефінансова звітність, яка, на відміну від першої сфокусована на наданні інформації усіх зацікавлених сторонах компаній, а не тільки акціонерам. Поступова еволюція і формування економіки стейкхолдерів призвело до стрімкого розвитку цього феномену у світі (Pasko et al., 2022; Pasko, Chen, et al., 2021; Pasko, Marenych, et al., 2021). Україна як країна Східного партнерства, а зараз і кандидат на членство уважно стежить за розвитком нормативного регулювання та практики звітності зі сталого розвитку у ЄС, оскільки ЄС на сьогодні є одним із глобальних лідерів і візіонером у цій царині. Так, необхідність гармонізації законодавства України із законодавством ЄС уже призвело до запровадження в Україні першої форми обов'язкової нефінансової звітності – Звіт з управління, який подається великими та середніми компаніями, починаючи із 2018 року. Водночас, в ЄС відбуваються, наразі, істотні процеси щодо посилення цього руху, адже ЄС перебуває зараз у процесі транзиту від Директиви щодо нефінансової звітності (чинна із 2018 року) (European Commission, 2014) до Директиви про корпоративну звітність зі сталого розвитку (European Commission, 2021), яка значно розширює коло суб'єктів подання звітності, її обсяг, вимоги до точності даних і способ поширення даних (табл. 1).

Таблиця 1

Відмінності між Директивою з нефінансової звітності та Директивою про корпоративну звітність зі сталого розвитку за основними критеріями

Критерій	Директива з нефінансової звітності	Директива про корпоративну звітність зі сталого розвитку
Яких компаній стосується?	<p>Великі «суб'єкти суспільного інтересу» з понад 500 співробітниками:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Котировані компанії • Банки та страхові компанії 	<p>Усі великі компанії, які відповідають щонайменше 2 із 3 критеріїв:</p> <ul style="list-style-type: none"> >250 співробітників та/або > 40 мільйонів євро Оборот та/або > 20 мільйонів євро загальних активів <p>Компанії, зареєстровані в ЄС на регульованих ринках (Малі та середні підприємства отримують 3+ роки на відповідність) — за винятком зареєстрованих мікрокомпаній (менше 10 співробітників або менше 20 мільйонів євро).</p>
Часовий період	Використовується із 2018 року	<p>Подання до 1 січня 2024 року на 2023 фінансовий рік</p> <ul style="list-style-type: none"> • Зацікавлені компанії повинні будуть подати свій звіт відповідно до CSRD за 2023 рік. • Для МСП доступні більш детальні вимоги до звітності та відстрочені терміни. <p>Різні етапи початку застосування:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2023 фінансовий рік: перший набір стандартів звітності про сталий розвиток (проекти стандартів будуть доступні в середині 2022 року) • 2024 фінансовий рік: другий набір стандартів звітності про сталий розвиток <p>Прийняття Директиви ЄС у законодавстві країн-членів: 1 грудня 2022 р.</p>

Кількість компаній, що потрапляють від дії регулювання	11000	49 000 - охоплює приблизно 75% загального обороту компаній ЄС.
Обсяг вимог до звітності	Компанії мають звітувати за такими п'ятьма параметрами: 1) Охорона навколишнього середовища; 2) Соціальна відповідальність і ставлення до працівників; 3) Повага до прав людини; 4) Боротьба з корупцією та хабарництвом; 5) Різноманітність у радах компаній (вік, стать, освіта та професійна підготовка). Компанії повинні звітувати про такі елементи за кожним із чотирьох вимірів: 1) Політика; 2) Результати політики; 3) Ризики; 4) КРІ	Додаткові вимоги до: 1) Концепція подвійної суттєвості: 1.1) Ризик сталого розвитку (включаючи зміну клімату), що впливає на компанію; 1.2) Вплив компаній на суспільство та навколишнє середовище; 2) Процес вибору важливих тем для зацікавлених сторін; 3) Більш перспективна інформація, включаючи цілі та прогрес у їх досягненні; 4) Розкривати інформацію, що стосується нематеріальних активів (соціальний, людський та інтелектуальний капітал); 5) Звітність відповідно до Положення про розкриття інформації про стійке фінансування (SFDR) і Регламенту таксономії ЄС
Надання впевненості	Не обов'язкове	Обов'язкове (запланований кінець 2022 р.)
Де звітувати	Включено до Річного звіту. Звіт про сталий розвиток можна оприлюднити окремо з чітким посиланням на фінансовий звіт і звіт про управління.	Включено до звіту керівництва Єдиний звіт у «цифровому машиночитаному форматі».
Формат звітності	• Онлайн • Формат PDF	Електронний формат (у форматі XHTML відповідно до регламенту ESEF).

З огляду на нові Директиви Європейської комісії та новий статус України як кандидата на члена в ЄС можна очікувати в Україні у короткостроковій перспективі: 1) посилення вимог до Звіту про управління; 2) постачальники, які працюють з компаніями ЄС, будуть прийняти політики з прав людини.

У довгостроковій перспективі регулювання щодо звітності зі сталого розвитку в Україні буде передбачати розширення кола компаній, що підпадають під дію регулювання, зростання обсягу подання інформації у нефінансовій звітності, обов'язкове надання впевненості щодо такої звітності із боку третьої незалежної професійної особи.

Acknowledgment

This research is co-funded by European Union through the European Education and Culture Executive Agency (EACEA) within the project “EU BEST PRACTICE OF LIFE CYCLE ASSESSMENT, SOCIAL, ENVIRONMENTAL ACCOUNTING AND SUSTAINABILITY REPORTING” 101047667 – EULASTING – ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH <https://bit.ly/3Bbvquw>

📖 Список використаних джерел:

- Pasko, O., Chen, F., Kuts, T., Sharko, I., & Ryzhikova, N. (2022). Sustainability reporting nexus to corporate governance in scholarly literature. *Environmental Economics*, 13(1), 61–78. [https://doi.org/10.21511/ee.13\(1\).2022.06](https://doi.org/10.21511/ee.13(1).2022.06)
- Pasko, O., Chen, F., Proskurina, N., Mao, R., Gryn, V., & Pushkar, I. (2021). Are corporate social responsibility active firms less involved in earnings management? Empirical evidence from China. *Business: Theory and Practice*, 22(2), 504–516. <https://doi.org/10.3846/btp.2021.14940>
- Pasko, O., Marenych, T., Diachenko, O., Levytska, I., & Balla, I. (2021). Stakeholder engagement in sustainability reporting: the case study of Ukrainian public agricultural companies. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 58–80. <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.01.04>
- Pasko, O., Zhang, L., Bezverkhyi, K., Nikytenko, D., & Khromushyna, L. (2021). Does external assurance on CSR reporting contribute to its higher quality? Empirical evidence from China. *Investment Management and Financial Innovations*, 18(4), 309–325. [https://doi.org/10.21511/imfi.18\(4\).2021.26](https://doi.org/10.21511/imfi.18(4).2021.26)
- European Commission (2014) Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups <https://bit.ly/3teY5eZ>
- European Commission (2021) European Comamending Directive2013/34/EU, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Regulation (EU) mission. (2021). Proposal fora Directive of the European Parliament and of the Council No 537/2014, as regards CORPORATE SUSTAINABILITY REPORTING. <https://bit.ly/3NP3Edu>

Науково-практичне видання

Національна академія аграрних наук України
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
Інститут обліку і фінансів НААН
Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України
Журнал «Облік і фінанси»
Варшавський університет природничих наук – SGGW (Польща)
Лейбніцький інститут розвитку сільського господарства в країнах з
перехідною економікою (Німеччина)

ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВА

НАУКА І ПРАКТИКА: ПРІОРИТЕТИ

РОЗВИТКУ ТА МІСІЯ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали

XIII Міжнародної науково-практичної конференції

(16 листопада 2022 р., м. Київ)

Матеріали опубліковано в авторській редакції

Комп'ютерний набір та верстка: *В.О. Павленко*

Технічний редактор: *С.М. Остапчук*

Відповідальний за випуск: *Ю.С. Бездушна*

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК № 2065 від 18.01.2005 р.

Підп. до друку 25.11.2022. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 14,75. Тираж 100 пр. Зам. 1-11/22.
